

HALIFA JE ODREĐEN OD BOGA

Mustafa Sabit

Ovaj govor je bio održan na Dan Halifata, održanom u Torontu 3. maja 1992. godine i pod uredništvom Mustafe Sabita bio objavljen u magazinu *Ahmadiyya Gazette*.

Predmet Halifata u islamu je važan i širok. Ja ću danas obraditi dva njegova aspekta. Prvo, da je Halifa određen od Boga. Drugo, objasniti ću koje vrste grešaka je Halifa podložan napraviti. Ja sam se ove teme dotakao zadnje godine na Dan Halifata, no dato vrijeme je bio isuviše kratko da se prikladno obradi ovaj predmet. Ove godine, organizatori su bili tako ljubazni da mi dozvole da se latim iste teme i ja sam im zaista zahvalan zato što su mi dodijelili jedan sat da mi omoguće da prikladno obradim ovaj važan predmet.

Vажnost ovog predmeta

Ovaj predmet je vrlo važan i neophodan za sve nas da ga razumijemo. On je također važan za naše mlade ljude, dječake i djevojčice, pogotovu one koji su rođeni i odgajani u ovoj zemlji, Kanadi. On je važan za novo pridošle Ahmadi muslimane koji su došli da iskuse stvarnu demokratiju, možda po prvi put u svom životu. On je važan za one među nama koji možda osjećaju stid da pitaju ova pitanja i kratko kažu: 'Kako može osoba, koja je bila odabrana ili izabrana od ljudi, u isto vrijeme biti određena od Boga?'

Ukratko, ovaj predmet je vrlo važan nama, kao Ahmadi muslimanima, zato što je Halifat bio ponovo utemeljen u Ahmadija džematu i naš bai'at (zavjet odanosti) je zakletva na rukama Halife. Prema tome od velike je važnosti za nas da razumijemo status Halife i Ko ga je stvarno odredio.

Pitanja na koja treba da bude odgovoreno

Možda u našim glavama bude jako mnogo pitanja što se tiče ovog predmeta i možda nam još više pitanja padne na um dok obrađujemo ovaj predmet. Važno pitanje je: je li moguće da osoba, koja je izabrana od ljudi, može također biti određena od Boga? Možemoli reći da su mr. Bush, mr. Mulroney i druge vođe svijeta, koji su bili izabrani od ljudi, također određeni od Boga? Ako tvrdimo da je jedino Halifa, koji je bio izabran od ljudi, određen od Boga, kakvu onda evidenciju imamo da dokažemo da drugi koji su bili izabrani od ljudi, nisu određeni od Boga? Isto tako, ako se slažemo da je Halifa određen od Boga, zašto ga onda Bog ne odredi bez izbora? Zašto ljudi treba da ga izabiru na prvom mjestu?

Bog je Jedan Koji određuje poslanike; poslanik nije izabran ali je odabran i određen od Boga; prema tome zašto On ne odredi također Halifu bez učešća ljudi u izbornom procesu? Na kraju, ako se slažemo da je Halifa određen od Boga, kakvim je onda vrstama grešaka on podložan da ih napravi? Je li on također *Ma'soom* (zaštićen od Allaha kao poslanici)? Je li on podložan da napravi greške koje se tiču Šerijata (Božijeg pravnog zakona) kao i da napravi greške koje se tiču dobrobiti i napretka Džemata?

Zanemarivanje problema ne rješava problem

Sve su ovo iskrena pitanja i ja sam siguran da su ona u našim umovima. Mi treba da ih iznesemo napolje i nađemo odgovore na njih. Neki od vas se možda stide da pitaju svoje roditelje: 'Oče, koju vrstu dokaza imaš da je Halifa zaista određen od Boga?' Oni se možda stide, i možda ne pitaju ovo pitanje, ali ovo pitanje neće nestati iz njihovih glava. Ono možda

bude potisnuto, ili stavljeno ustranu, ili gurnuto otraga naših misli no ono će uvijek ostati tamo, pogotovu kad u školi ili fakultetu proučavate predmet demokratije ili kad diskutujete sa kanadskim prijateljima o izbornom sistemu u islamu nasuprot onom na zapadu.

Odatle, zanemarivanje ovih važnih pitanja ne rješava bilo koji problem. Zanemarivanje ovih važnih pitanja možda stavi naše mlade ljude, koji žive u zapadnoj demokratiji, u stvarnu opasnost. Osim toga, ne dolikuje Ahmadi muslimanu da bude neupoznat sa odgovorima na ova važna pitanja.

Jeste, ovo nisu lahka pitanja. Odgovor nije jednostavan. Čovjek treba da misli o tome i traži uputu od Allaha i Časnog Kur'ana. Mnogi ljudi nisu uspjeli da shvate odgovor na ova pitanja. Neki ljudi, čak među sljedbenicima Obećanog Mesije (a.s. – neka je mir nad njim) nisu uspjeli da shvate ove pojmove i zato su i odlutali od Džemata. Neki ljudi, čak između onih koji su primili islam u vrijeme ashaba (drugova Časnog Poslanika s.a.v.s.) nisu uspjeli da uvide da je Halifa određen od Boga. Iz neznanja, oni su se digli protiv trećeg Halife, hazreti Osmana r.a. (da Allah bude zadovoljan s njim), i kao što znamo, drugi, treći i četvrti halifa su bili ubijeni od muslimana. Kao posljedica toga, oni su bili lišeni blagoslova halifata. Da su oni odmah shvatili ovaj pojam, ova zlodjela protiv hilafeta nikada ne bi bila počinjena.

Kritikuj i misli

Zato je ovo važan predmet. To je zaista vrlo važna tema. Molim vas imajte strpljenja u ovom satu. Poslušajte vrlo pažljivo, i nemojte prihvatiti kao gotovu činjenicu ono što ja kažem. Slušajte to sa kritičkim umom. Kritikujte ono što ja kažem. Ako imate pitanja na kraju mog govora, meni će biti vrlo drago da odgovorim na vaša pitanja, ne mora to biti danas, zbog kratkoće vremena. Ali će mi biti drago da dođem k vama. Pozovite me u vašu lokalnu zajednicu. Pozovite me svojoj kući ako osjećate da je predmet osjetljiv i ako se stidite da javno pitate ovo pitanje. Pozovite me svojoj kući, ja ću biti zadovoljan jednom šoljom čaja. Ako tu bude malo keksa uz čaj, bit će u redu! Ja neću insistirati, kao hodže, da imam mnogo halve (slatka). No, ako halva bude tamo, to je također u redu!

Ali vas molim, kao što sam rekao, uzmite ono što ja kažem na kritički postavljen način. Kritikujte to! Ja želim da vi to kritikujete, zato kad nešto kritikujete vi duboko mislite o tome, i kad mislite možete naći istinu. Ja čvrsto vjerujem da je ono što vam predstavljam istina. Kad neko ima istinu, on je samosvjestan i nema čega da se boji. Ja želim da vi također budete ubijeđeni o istini; i siguran sam da ćete biti ubijeđeni, inšallah (ako Bog da).

Dva pristupa

Pitanje kojim treba da se bavimo je: Kako se može za Halifu, koji je izabran od ljudi, biti smatrano da je određen od Boga? Postoje dva puta da pridemo ovom pitanju. Prvi je da pokažemo da postoje neki postupci učinjeni od čovjeka ali Bog smatra ove postupke Svojim, i postoje postupci učinjeni od Boga ali su manifestovani samo od strane ljudi. Drugi pristup je da dokažemo da je u procesu izabiranja Halife, Bog Lično taj Koji pravi izbor i čovjek tek daje svoj glas da manifestuje Božiju volju. Mi ćemo obrađivati u detalje ova dva pristupa.

Argumenti iz Časnog Kur'ana

Uzimajući prvi pristup, treba da tražimo uputu iz Časnog Kur'ana. Tamo u suri 56 Allah kaže: 'Da li vi vidite šta sijete? Jeste li vi ti koji to uzgajate ili Mi uzgajamo?' (56:64-65)

Kad zemljoradnici govore među sobom, oni često govore o usjevu koji uzgajaju. Jedan možda kaže: 'Ja ću uzgajati ovaj ili onaj usjev, ili usjev koje sam uzgojio bio je dobar ove godine, i tako dalje. Zato zemljoradnik obrađuje svoju zemlju, zasađuje sjeme i uzgaja usjeve. Ali

Allah kaže da niste vi ti koji uzgajaju. Mi smo Uzgajivač. Drugim riječima, postupak koji je obavljen od zemljoradnika pripisan je Allahu. Zašto? Zemljoradnik treba da slijedi sistem koji je Allah stvorio za taj usjev da raste. Ako zemljoradnik ne slijedi taj sistem, usjev neće rasti. Tako je stvarni Uzgajivač Allah. On je Taj Koji je stvorio ovaj sistem i kad čovjek slijedi ovaj Allahov sistem, u odabiranju prave zemlje, u zasađivanju pravog sjemena, u obrađivanju u pravo vrijeme za određeni usjev, taj usjev će rasti.

Vi ne možete uzgajati mango u Kanadi tokom zime. To je nemoguće. Ukoliko ne izgradite mjesto gdje možete imati isti ambijent, istu temperaturu, istu vrstu zemlje kakva je na srednjem istoku, ili Indiji i Pakistanu, ili u oblastima gdje mango često raste. Ukoliko ne uradite sve to vi ne možete uzgajati mango u Kanadi tokom zimskog vremena. Kad čovjek, kroz svoje postupke, slijedi sistem stvoren od Boga da postigne određeni rezultat, taj rezultat je djelo Allaha.

Zato treba da slijedite Allahov sistem u izabiranju Halife, i kad je rezultat postignut - odabiranjem Halife - taj rezultat je Božije djelo.

Drugi argument

Časni Kur'an kaže:

' Borite se protiv njih, da ih Allah vašim rukama kazni.' (9:14)

Ove riječi su bile upućene prvim muslimanima koji su se odupirali agresiji idolopoklonika Meke. Agresija i okrutnosti koje su idolopoklonici učinili protiv muslimana navukli su na se Allahovu ljutnju i učinili ih zaslužnim Njegove kazne. Uvijek bio slučaj sa protivnicima poslanika da ih je snašla Božija kazna kad su prešli mjeru u svojoj agresiji protiv vjernika.

Poslanik Nuh, Musa, Salih, itd., njihovi protivnici su bili pogođeni Božijom kaznom. U slučaju protivnika Časnog Poslanika s.a.v.s. također, oni su prešli sve granice u svojoj agresiji i Božija kazna je postala neminovna. U gornjem ajetu, Allah tješi vjernike obavještavajući ih da će se Božija kazna uskoro spustiti na njihove protivnike, no, umjesto da ih direktno napadne kaznom kako se dogodilo sa drugim narodima, ovdje je Božija kazna trebala biti upućena od strane vjernika. Tako je ovaj postupak Božiji postupak, no, ovaj Božiji postupak će biti manifestovan od strane vjernika. Ovo pokazuje činjenicu da su određeni postupci učinjeni od ljudi u pokornosti Allahu, slijedeći Njegove naredbe i u skladu sa Njegovom voljom zapravo lično Božiji postupci.

Treći argument

Ovaj koncept nalazi dalju potporu u Časnom Kur'anu u slijedećem ajetu:

Tako ih niste vi ubijali, nego je Allah bio Taj koji ih je ubijao. (*O Muhammede*), nisi ti bacio (*šakom kamenje prema njima*), kad si bacio, nego je Allah bacio.'

Ovdje je u ovom ajetu ponovno obraćanje prvim vjernicima tvrdeći da je ubijanje koje se dogodilo u toku njihove borbe sa agresorom Meke bilo pripisano Bogu. Dobro je poznata činjenica da je ubijanje Mekanlija bilo počinjeno od muslimana, ali Bog kaže da je On bio taj Koji je ubio ove Mekanlije. Drugim riječima, zato što je postupak poduzet od muslimana bio u pokornosti Bogu i slijeđenju Njegovih naredbi, onda je to Bog pripisao Sebi.

Mnogo više argumenata

Jako je mnogo ajeta u Časnom Kur'anu koji podupiru ovaj koncept. Daljim proučavanjem Časnog Kur'ana postaje jasno da, kad čovjek počini određene postupke u pokornosti Bogu, slijedeći Njegove naredbe, i tražeći Njegovo zadovoljstvo, onda ovi postupci postaju Božiji postupci. Čovjek u takvom slučaju postaje instrument kroz koji Bog manifestuje Svoju volju.

Prema tome stvarni Činioc je Bog. Čovjek služi tek kao instrument. Takav je slučaj u procesu izabiranja Halife. Čovjek služi samo kao instrument a Allah je taj Koji čini izbor i određuje Halifu.

'Rahman' i 'Rahim'

Možda se ovdje rodi pitanje: Ako je Allah taj Koji određuje Halifu, zašto ga On onda ne odredi direktno kao što određuje poslanike? Niko ne izabire poslanike i Bog ne koristi čovjeka kao instrument u određivanju poslanika; zašto onda On ne čini isto u određivanju Halife? Da bi razumijeli odgovor na ovo pitanje treba da razumijemo kako Allah manifestuje Sebe kroz Svoja dva atributa: '*Ar-Rahman*' (Milostivi) i '*Ar-Rahim*' (Samilosni).

Ar-Rahman je atribut kroz koji Bog manifestuje Svoje blagoslove za čovjeka bez obzira na njegove postupke. Drugim riječima, bilo da je čovjek vjernik ili nevjernik, bilo da obožava Boga ili poriče Njegovo postojanje, bilo da je zaslužan ili nije tih Njegovih blagoslova, Bog će obezbijediti za njega kroz Svoj *Rahman* atribut. Uzmite, na primjer, zrak koji Allah omogućuje jednako za bogobožne i giješne, za vjernika i nevjernika. Čovjek nije stvorio zrak i nije učinio nikakvo dobro djelo da zasluži ovaj blagoslov, no Allah ga obezbjeđuje čak prije nego što je čovjek postojao. Prema tome ovaj blagoslov je omogućen kroz *Rahman* atribut.

Rahim atribut nije tako uopćen. On nije za svakoga. On je ograničen samo na vjernike. Časni Kur'an kaže:

'On se ponovo njima obratio (vjernicima) s milošću. Sigurno je On prema njima Sažaljiv, Milostiv.' (9:117)

Ako neko nije vjernik, onda Allah Sebe ne manifestuje takvoj osobi kroz *Rahim* atribut - on prvo treba da postane vjernik. Mnogo je Božijih atributa koji proističu iz *Rahim* atributa i svi zahtijevaju određene postupke od čovjeka. Ako čovjek ne čini postupke koji se traže, on postaje nedostojan da ima koristi od ovih atributa.

Određivanje poslanika je učinjeno kroz *Rahman* atribut. Pitanje je: Kad Allah određuje nekog poslanika? On određuje poslanika kad se zlo i bezbožnost rašire na zemlji. Kad svi skrenu s pravog puta i kad istinska uputa iščezne i odatle niko ne zaslužuje da primi bilo kakve blagoslove od Allaha. No, iz Svoje puke milosti, tj., Svog *Rahman* atributa, Allah određuje poslanika. On određuje poslanika osobno.

No nakon što poslanik završi svoju misiju i okupi vjernike pravom putu, onda Allah Sebe manifestuje kroz Svoj *Rahim* atribut i određuje Halifu. Za koga? Za vjernike koji vjeruju i čine dobra djela. Ovo su dva uvjeta koje Bog traži da bi odredio Halifu. U Kur'anu je spomenuto:

'Allah je obećao onima među vama koji vjeruju i čine dobra djela.' (24:56)

Ovo su dva preduvjeta: da vjerujemo i da činimo dobra djela. Samo vjerovati nije dovoljno i činjenje dobrih djela bez vjerovanje je beskorisno. Izraz 'Dobra djela' je ovdje objašnjen u kontekstu ajeta koji predhode i koji slijede ovaj ajet poznat kao *Ayetul istikhlaf* ili ajet koji sadrži obećanje o određivanju nasljednika.

Šta se mislilo izrazom Dobra djela?

Naš susret danas je započeo učenjem Časnog Kur'ana. Bilo je proučeno sedam ajeta iz sure *An Nur* (sura 24). Možda ste opazili da je riječ 'pokoravanje (poslušnost)' bila spomenuta SEDAM puta u ovim ajetima. Zašto? Zato što je *Ayetul istikhlaf*, ajet koji sadrži obećanje o određivanju nasljednika, spomenut među ovih sedam ajeta. Allah je želio da naglasi i objasni da su pokornost Allahu, Njegovom Poslaniku i Njegovim određenim Halifama, 'dobra djela' koja su potrebna da bi ovo obećanje bilo ispunjeno.

Otvorite svoj Časni Kur'an i proučite ajete od 52 do 58 iz sure 24 i izbrojite koliko puta je riječ 'pokoravanje' bila spomenuta. Bez pokornosti neće biti 'dobrih djela' i ako nema 'dobrih djela' onda ovo obećanje neće biti ispunjeno.

Vjerovati i činiti dobra djela kroz pokornost Allahu, Njegovom Poslaniku i Njegovim Halifama, DVA su preduvjeta da bi ovaj blagoslov bio mnaifestovan. Ako se jedan preduvjet ne ispuni, ovaj blagoslov će biti uklonjen. Mi smo vidjeli kako su muslimani u prošlosti, u ranoj muslimankoj eri, kad su postali nepokorni Halifi, bili potpuno lišeni blagoslova Halifata. Oni su bili vjernici. Oni su vjerovali u Allaha. Oni su vjerovali u Časnog Poslanika s.a.v.s. Ali nisu činili dobra djela. Oni nisu bili pokorni Halifi i rezultat je bio da je Allahov blagoslov da odredi Halifu bio oduzet i prema tome se završio *Halifat ar-Rašida*.

Određivanje Halife od Allah je veoma poseban blagoslov koji je poklonjen samo onima koji vjeruju i čine dobra djela. Ako ljudi to ne pokažu, onda Allah neće biti Onaj koji određuje Halifu. Allah neće Sebe manifestovati kroz Svoj *Rahim* atribut. *Rahim* atribut je za vjernike, i ovaj poseban blagoslov određivanje Halife je za vjernike koji čine dobra djela.

Proces odabiranja Halife

Možda se postavi pitanje u našim umovima: Halifa je izabran od ljudi, ali kako da stvarno znamo da je on TAKOĐER određen od Boga? Odgovor na ovo pitanje također dolazi iz Časnog Kur'ana gdje nam je naređeno da molimo za sebe, svoje supruge i također nam je naređeno da nam Allah odredi *Imama* ili vođu bogobožasnih. Časni Kur'an kaže:

'... i učini nas *Imamima* za bogobožasne' (25:75)

Pitanje je: Da li Allah čuje ovu molitvu? Naravno da čuje. Sve dotle dok smo mi istinski vjernici i pokorni.

Kad Halifa umre, njegova smrt donese šok Zajednici vjernika. Smrt u porodici je veliki šok. Smrt oca je ogroman šok za njegovu djecu. Slično, smrt duhovnog oca je ogroman šok njegovoj duhovnoj djeci. Svako postaje bojažljiv i zabrinut da li će Allah nastaviti da Se manifestuje prema njima kroz Svoju blagoslovljenu instituciju Halifata ili ne. Oni postaju tako mnogo ožalošćeni i potreseni. Oni sebe pitaju jesu li bili pokorni Halifi ili su skrenuli s pravog puta. Oni se okreću Allahu. Oni se redovno i usrdno mole Njemu. Oni se kaju za sve svoje grijeha i traže Allahov oprost i traže Njega da ih uputi. Oni Ga pitaju: 'O Allahu! Uputi nas da izaberemo osobu koju Ti želiš da odrediš.'

Određivanje Halife prema tome nije njihov postupak . Oni su samo instrumenti u manifestaciji Božije volje. Oni samo daju svoje glasove. Kao što ratar, zemljoradnik koji uzgaja usjeve, samo baci sjeme a Allah je stvarni Uzgajivač. Kao što su oni koji su učestvovali u bitkama protiv agresora Mekanlija, samo obavili borbu, no Allahova kazna je bilo to što se manifestovalo s njihove strane.

Zato vjernici mole: 'O Allahu! Podaj nam uputu. Reci nam, koga Ti želiš da odrediš, i mi ćemo, u pokornosti Tebi, dati svoje glasove za njega.'

Svrha vjere

Ovdje treba da pitamo pitanje: Kakva je svrha vjere? To nije samo da napravi dobre ljude i da živimo u mirnom i skladnom okruženju. Glavna svrha vjere je da čovjeka dovede u dodir s Bogom. Da utemelji odnos između čovjeka i njegovog Stvoritelja. Ovo je jednostavno cilj vjere . Ako se taj cilj ne ostvari, onda nema potrebe za takvu vjeru. Zaista je mrtva ona vjera koja čovjeka ne dovede u dodir s Bogom; islam je živa vjera i jedino kroz islam čovjek može osnovati odnos s Bogom.

Ovaj odnos nalaže da kad je čovjek u teškoći i poziva Boga da mu pomogne, kad je čovjek u nevolji, kad stvarno treba uputu od Allaha, onda će se Allah okrenuti njemu, čuti njegov plač, primiti njegove molitve i pokloniti mu uputu.

Šta je više tegobno nego smrt duhovnog oca, smrt vođe Zajednice, smrt Imama bogobojažnih? Ta najbogobojažnija osoba koja je vodila Džemat umrla je i Zajednica je bez vođe. To je kao tijelo bez glave. Šta vjernici čine? Oni idu Allahu, padaju na sedždu na Njegovom pragu i mole Ga: 'O Allah! Pomozi nam da odaberemo osobu koju Ti želiš da odrediš našim Halifom.'

Ko daje svoje glasove?

Allah iz Svog *Rahim* atributa, ovaj blagoslov ponovo manifestuje. On upućuje vjernike i obavještava ih da izaberu osobu koji On želi da odredi. Oni samo daju svoje glasove za tu osobu. Ko su ti koji daju svoje glasove? To nismo vi i ja. To nije bilo ko i svatko. To nije većina. To nije bilo ko ko je 16 ili preko 18 godina i stanovnik je određene zemlje. Ne! Sistem određivanja Halife je drugačiji od sistema zapadne demokratije.

Vjernici mole da Allah odredi za njih Imama bogobojažnih. Imam bogobojažnih je jedinstvena najbogobojažnija osoba koja je valjana da bude vođa, i samo bogobojažni imaju pravo da daju svoje glasove. Samo bogobojažni ljudi će se uputiti Allahu i tražiti od Njega da ih uputi i kaže im koga On želi da odredi. Ovi ljudi moraju imati postignut visok stepen bogobojažnosti tako da je odnos između njih i Boga već utemeljen, tako da će oni tražiti Božiju uputu i Allah će odgovoriti njihovim molitvama i prenijeti im Svoju Volju o određivanju određene osobe, Imama bogobojažnih. Onda oni daju svoje glasove za njega.

Ako nema bogobojažnosti, nema halifata

Ako ova bogobojažnost tamo ne postoji, cijeli sistem se ruši. Bez bogobojažnosti, Allah ne sudjeluje i u potpunosti je na ljudima da izaberu koga god oni žele prema većini glasova. Prema tome svaki pojedinac izabran od ljudi nije automatski određen od Boga. Ta osoba treba da bude izabrana u skladu sa Božijim sistemom da bi bila određena od Bog. Ako je osoba koja je najbogobojažnija izabrana da bude vođa bogobojažnih, i ako su samo bogobojažni dali svoje glasove, onda je ta osoba određena od Boga.

Izbor gosp. Buša i gosp. Mulroneya i drugih vođa svijeta ne zadovoljava ove uvjete i prema tome oni ne mogu biti određeni od Allaha. Da, oni mogu biti demokratski izabrani ali ne određeni od Boga. Zapravo je Hitler bio izabran demokratski. On je došao na vlast kroz demokratske izbore. To nisu bili namješteni ili lažni izbori kao što se često događa u zemljama trećeg svijeta. To su bili pravi, čisti, istiniti, demokratski izbori. Ali to nije bio učinjeno u skladu sa Allahovim sistemom. Tamo nije postojala bogobojažnost. A ako nije bilo bogobojažnosti, onda Allah također nije tamo.

Škola za izbornike (koji izabiru Halifu)

Cijela stvar, onda, ovisi o *takvi*, bogobojažnosti. Ako tamo nema *takve* Allah nije tamo. Ovdje se možda rodi drugo pitanje: Ko su ovi ljudi koji vrše izbor Halife i kako mi možemo biti sigurni da su oni postigli tako visok stepen bogobojažnosti? Za ovu svrhu je bila osnovana škola za izbornike da izaberu Halifu. Nije propisan broj za one koji učestvuju u izbornom procesu. Jedini uvjet je da moraju biti na visokom stepenu bogobojažnosti.

Kad je Časni Poslanik s.a.v.s. umro, vođe muslimanske zajednice su se zajednički složili da Hazreti Ebu Bekira uzmu za prvog Halifu. On je lično, kao najbogobojažniji, odredio drugog

Halifu. Prije svoje smrti, drugi Halifa je osnovao školu za izbornike koju je sačinjavalo šest vođa zajednice kojima je Časni Poslanik s.a.v.s. dao radosne vijesti da su pripadali Džennetu. U preporodu islama, poslije dolaska Obećanog Mesije, drugi Halifa, Hazret Musleh Maud (r.a.-da Allah bude zadovoljan s njim), osnovao je školu za izbornike koju su sačinjavali učenici i porodica Obećanog Mesije a.s., oni koji su držali najviše dužnosti u Zajednici kao Naziri, oni koji su svoje živote posvetili služenju zajednici i koji su službovali izvan Pakistana najmanje tri godine; i oni koji su bili izabrani za nacionalne predsjednike džemata u svojim zemljama.

Oni se svi okupe, oni se moraju okupiti tamo gdje je Halifa umro. Pojedinaac ne može poslati svoj glas na primjer iz Kanade ili Amerike. On mora tamo otići zato što će biti u društvu bogobojaznih. On će tamo vidjeti dojam smrti Halife i iskusit će patnju i duboku žalost rastanka koji će ga približiti Allahu. On će tamo učestvovati u dovi. Svo njegovo vrijeme će biti posvećeno da obnovi, očisti i ojača svoj odnos s Allahom. On će moliti i moliti i moliti: 'O Allahu! Uputi me i reci mi koga Ti želiš da odrediš za Halifu.'

Svi oni koji učestvuju u izbornom procesu možda ne budu bezuvjetno na najvišem stepenu bogobojaznosti. Niti svi do jednog pojedinca koji učestvuju u izboru imaju bezuvjetno utemeljen odnos s Allahom. Mimo toga, osoba možda bude na visokom stepenu bogobojaznosti ali možda Allah ne izabere da komunicira s njim. Allah ne mora da komunicira sa svim pojedincima do jednog nego komunicira sa većinom njih. Ako većina nije bogobojazna, onda to ne može biti ispravna zajednica. I ako to nije ispravna zajednica, onda Allah nije tamo.

Ko pravi izbor?

Ovi ljudi pitaju Allaha koga On želi da odredi. Većina među njima će primiti uputu od Allaha koja se odnosi na određenu osobu, tako da oni daju svoje glasove, i ta osoba bude određena. Od koga? Od Allaha.

Hajde da sada razmotrimo ovaj primjer: Ako vi imate tanjir u kojem su narandža, banana, jabuka i kruška. Neko vam je rekao da odaberete voćku sa tog tanjira za svog oca. Vi ste mogli napraviti svoj izbor i predati to svom ocu, ali vi ste otišli k njemu i pitali ga: 'Oče, koju voćku ti želiš?' Otac je rekao: 'Ja želim jabuku.' Prema tome vi ste otišli i uzeli jabuku i dali mu je. Ko je onda napravio izbor? Jeste li to vi koji ste je uzeli? Ne! Vaš otac je taj ko je napravio izbor.

Isti je slučaj sa izborom Halife. Takav slučaj nije sa izborom gosp. Buša. Niti sa izborom Hitlera. Niti sa izborom bilo koje druge osobe. To je slučaj SAMO sa izborom Halife. To je izbor koji je baziran na bogobojaznosti a ta bogobojaznost je bazirana na odnosu između bogobojaznih ljudi i njihovog Stvoritelja. Tako, On je taj Koji pravi izbor i On je taj Koji određuje Halifu.

Velika čast ... i upozorenje

Možda ovdje možemo istaći da je Allah udijelio veliku čast na vjernike dopuštajući im da učestvuju u procesu određivanja Halife. U slučaju određivanja Poslanika, vjernici još ne postoje, tako da Bog određuje Poslanika Sam od Sebe, direktno, bez učestvovanja od bilo koga. No kad je jednom zajednica vjernika osnovana, Allah je želio da ovu čast prenese na njih pozivajući ih da učestvuju u procesu određivanja Halife. Iako je krajnji izbor Njegov, ipak su oni blagoslovljeni da uzmu učešće u ovom procesu. Allah je mogao predati odabranim da odrede Halifu na isti način kako On određuje Poslanika. Da niko neće učestvovati. Zajednica vjernika je mogla biti potpuno zanemarena u ovom procesu. No, zbog Allahove ljubavi prema Njegovoj Zajednici On ih poziva da uzmu učešće. Kroz njihove usne i kroz

njihovo pokazivanje ruku manifestuje se Allahova volja i novi Halifa je određen od Njega da nastavi da vodi zajednicu bogobožnih.

Ova velika čast također uključuje upozorenje, da ako standard bogobožnosti padne ispod onog koji Allah traži, ili ako Zajednica vjernika ne pokaže najveću moguću pokornost svom Halifi, onda ovaj blagoslov i čast mogu biti povučeni i čovjek se možda nađe sam, bez Allaha na svojoj strani, da pravi i prikladan izbor za njega.

Drugi aspekt

Drugi aspekt ove teme se odnosi na to kakvoj vrsti grešaka je Halifa podložan da napravi. Greške mogu biti podijeljen u tri kategorije: greške koje se odnose na ovosvjetske poslove; greške koje se tiču vođenja poslova zajednice i greške koje se tiču Šerijatskih poslova.

Greške koje se odnose na ovosvjetske poslove

Pošto su i Poslanik i Halifa određeni od Boga, onda su obojica podložni da naprave iste vrste grešaka. Hajde da vidimo koju vrstu grešaka je časni Poslanik s.a.v.s. bio podložan da napravi. Mi svi znamo kako je Časni Poslanik s.a.v.s. jednaput išao i vidio neke ljude da zasjecaju svoja stabla palme. On ih je pitao zašto su to uradili na ovaj način a ne na taj i taj način. Kad ih je ostavio, oni su mislili da im je on zapovjedio da rade zasijecanje na drugi način tako da su uradili kako je on predložio. Naredne godine usjev nije bio tako dobar. Oni su otišli i prigovarali Časnom Poslaniku s.a.v.s. da taj drugi način koji je on predložio nije bio dobar. On im je rekao da su oni trebali bolje znati svoje vlastite ovosvjetske poslove.

Drugim riječima, od Poslanika se ne očekuje da bude stručnjak u svakom pojedinom ovosvjetskom poslu. Ovo nije njegova misija. Halifa također ne može biti naučnik, inženjer, arhitekt ili stručnjak za kompjuter. To nije njegova odgovornost. Prema tome, kao što Poslanik može napraviti grešku koja se odnosi na ovosvjetske poslove, Halifa također može napraviti takvu grešku. Nema razlike između Halife i Poslanika u ovoj vrsti grešaka.

Greške koje se odnose na poslove Zajednice

Hajde da sada razmotrimo drugu vrstu grešaka, tj., grešaka koje se odnose na poslove zajednice. Jedanput, Časni Poslanik s.a.v.s. se pripremao za prvu bitku, Bitku na Bedru. On je, kao vrhovni zapovjednik, predvodio vojsku i izabrao oblast za njih da se utabore u pripremanju za suočavanje sa vojskom neprijatelja. Njegov izbor je bio pogrešan. Nije bilo u korist njegove vojske da se utabori u toj određenoj oblasti. Jedan od njegovih sljedbenika je predložio da kamp smjeste blizu vode i Časni Poslanik s.a.v.s. se složio. Armija se premjestila na drugo mjesto i utaborila se blizu vode.

Imajte na umu da je ovo bio Časni Poslanik s.a.v.s., on je bio određen direktno od Boga, on je bio vojni vođa, no on je napravio grešku koja se smatra taktičkom greškom. Jedan od njegovih sljedbenika je predložio ispravan postupak i on je smjesta bio prihvaćen. Prema tome Časni Poslanik može napraviti takvu grešku i Halifa također može napraviti takvu grešku. No, u oba slučaja, greška će biti odmah ispravljena. Da, teoretski govoreći, niko nije otkrio grešku koji je napravi Poslanik ili Halifa koja se odnosi na brigu o i napredak zajednice, onda će Allah, Koji je odredio tog Poslanika i tog Halifu, preuzeti na Sebe da ispravi posljedice takve greške, i krajnji ishod će biti unapređivanje i poboljšanje poslova zajednice.

Greške koje se odnose na poslove Šeriata

Hajde da sada razmatramo treću vrstu grešaka, tj., grešaka učinjenih protiv Šeriata ili Božijeg zakona. Mi svi znamo da su prema Šeriatu, obavezih (farz) pet dnevnih namaza: jutarnji namaz koji se sastoji od dva rekata, zuhr (podne) namaz koji se sastoji od četiri rekata, asr (ikindija) koji se sastoji od četiri rekata, magrib (akšam) koji se sastoji od tri rekata i iša (jacija) namaz koji se sastoji od četiri rekata.

Ovo je kako je Časni Poslanik s.a.v.s., osoba koja je bila određena od Boga u svrhu utemeljivanja Šeriata, učio ljude da obavljaju namaz. Oni su Šeriat učili od njega. Pa ipak, on je jedanput bio imam za podne (zuhr) namaz i umjesto obavljanja četiri rekata on je obavio samo dva. Muslimani su ga pitali da li je namaz bio skraćen. Uviđajući da je napravio grešku, on je dopunio druga dva rekata.

Takva greška koja se odnosi na Šeriatska pitanja mogu biti napravljene od Poslanika ili Halife ali takva greška je bazirana samo na zaboravnosti. Ljudsko biće može zaboraviti. Poslanik i Halifa su ljudska bića i obojica mogu zaboraviti. No takva greška je trenutno ispravljena. Bilo kakva greška koja se odnosi na Šeriatske poslove nikada ne može biti počinjena namjerno, bilo od Poslanika ili Halifa.

Mi često čujemo izraz da je Poslanik *Ma'suum* (zaštićen od Boga protiv grijeha). Ova zaštita nije nešto preneseno na Poslanika protiv njegove volje. To proističe od njega kao prirodna posljedica njegove pokornosti Bogu. On je cijelo vrijeme svjestan Allahovog prisustva i svojih obaveza prema Njemu. Ovo stanje neprestalne svjesti o Božijoj prisutnosti čini ga *Mas'uuum* ili od Boga zaštićenim. Kako on može namjerno napraviti grešku ne pkoravajući se Božijim naredbama? To je nemoguće!

Slično, Halifa je osoba određena od Boga. On je čovjek za kojeg se vjeruje da bude vođa bogobojažnih. On je najbogobojažniji čovjek na Zemlji, i na njegovim ramenima leži teret vođenja zajednice ka višim i višim stepenima bogobojažnosti. Kako može biti moguće da će takav čovjek namjerno napraviti grešku nepokoravajući se Bogu? To je nemoguće! Kad Allah odredi neku osobu za svrhu očuvanja duhovne brige zajednice, kako onda bilo ko može očekivati da ta osoba ide protiv Šerijata i da se namjerno ne pokorava Bogu? Nikada! To je potpuno nemoguće.

Nema razlike, u ovom pogledu, između Poslanika i Halifa. Nikakve razlika u bilo kom slučaju. Sve greške kojima je Poslanik podložan da ih napravi, Halifa je također podložan da napravi. Tu nema nikakve razlike ni u kom slučaju.

Kad shvatimo ovaj koncept, onda ćemo biti u stanju da spoznamo važnost, veličanstvenost i uzvišenost institucije Halifata. To nije ništa manje nego nastavak blagoslova poslanstva. Kako su sretni Ahmadi muslimani da budu blagoslovljeni sa ovom institucijom Halifata. Užitek koji oni osjećaju i sreća koju doživljavaju su neuporedivi pošto je ova institucija za njih bila ponovo utemeljena i nastaviti će da bude utemeljena, *inšallah*, do Sudnjeg dana.

Posljednje pitanje

Prije nego što završim moram se latiti jednog posljednjeg pitanja koje se možda rodi u nečijim glavama. Ako je Halifa zaštićen protiv namjernog činjenja grešaka protiv Šeriata zašto se onda, u zakletvi omladinske organizacije (Hudam) i također u formi zavjeta (bai'ata), osoba zaklinje da će biti poslušna Halifi 'u svakoj dobroj stvari'? Da li ovo znači, ili podrazumijeva, da Halifa možda dadne upute koje nisu dobre, tj., koje su protiv Allahovih naredbi, i da će biti na pojednicu da, ako ili kad on osjeća da takve upute nisu bile dobre, onda on neće biti pod obavezom da im se pokorava?

Činjenica je da je ovaj izraz 'pokoravati se u svakoj dobroj stvari' bio upotrebljen od Časnog Poslanika s.a.v.s. u prvom bai'atu uzetom od nekoliko muškaraca i žena iz Medine. Časni

Kur'an također, u kontekstu ayatul istikhlaf, kaže u jednom od sedam ajeta proučenih na početku sastanka:

Reci, ne zaklinjite se. Ono što se traži je zapravo pokornost u onom što je dobro. (24:54)

Prema tome pokoravati se Allahu u onom što je dobro, pokoravati se Poslaniku u onom što je dobro ili pokoravati se Halifi u onom što je dobro uopće ne podrazumijeva da vas ili Allah, Poslanik ili Halifa možda usmjeravaju da činite ono što nije dobro. NE! To znači da, kakve god upute primite od Allaha, od Poslanika ili Halife, za vas su dobre i kad poslušate, uvijek ćete biti poslušni i slijediti ćete ono što je dobro. Ništa osim dobrog neće proisteći od Allaha,, Poslanika i Halife. Prema tome poslušnost će uvijek biti u onom što je dobro. Vjernici su odatle uvjereni da je po ovom iskazu - 'pokoravati se u onom što je dobro'- svaka naredba koja dolazi od Allaha, svaka uputa koja dolazi od Časnog Poslanika s.a.v.s. i svaka zapovjed koja dolazi od Halifa je samo dobro i ništa osim dobrog. Prema tome, sve ono što se od vas traži da poslušate potiče od Allaha, ili od osobe određene od Allaha, bilo Poslanik ili Halifa, je dobro. Prema tome to je iskaz jemstva vjernicima da sve njima naređeno što zahtijeva poslušnost je samo dobro.

Ovo također dodaje uzvišenosti institucije Halifata. Kako je veliki blagoslov znati da svaka odluka i zapovjed koju vjernik može primiti od svog Halife je dobra. Obećani Mesija a.s. je instituciju Halifata ispravno nazvao *Kudret-e-Sania*, tj., druga manifestacija. Prva manifestacija je manifestovana kroz određivanje Poslanika. Druga manifestacija je manifestovana kroz određivanje Halifa. Nema nikakve razlike; nikakve ni u kom slučaju. Osim da je jedno određenje bilo učinjeno direktno od Allaha a drugo je bilo učinjeno kroz one koje Allah upotrijebi da manifestuje Svoju volju. Jedan izbor je napravljen kroz atribut *Rahman* a drugi je napravljen kroz *Rahim* atribut.

Mnogi od nas su posjetili oblast poznatu kao 'Hiljadu ostrva' i možda tamo vidjeli drveća narasla u toj oblasti koje niko ne može doseći. Ova drveća nisu zasađena ljudskom rukom. Ona rastu kroz stijene ili na vrlo malim ostrvima gdje ni jedan čovjek ne može živjeti ili čak stati a kamo li biti u stanju da zasađi drvo. Ova drveća su zasađena od Boga bez intervencije čovjeka.

Tamo su također druga drveća koja su zasađena od čovjeka. Allah je uzgajivač u oba slučaja. Slično, Allah direktno određuje Poslanika a Halife određuje indirektno i nema nikakve razlike između ova dva imenovanja. Razlika može biti u misiji Poslanika i Halife. Poslanik treba da položi temelj za utemeljenje zajednice vjernika. Halifa treba da na ovim temeljima izgradi i raširi zajednicu vjernika u svijetu. To je kao građenje jedne izvanredne građevine: Poslanik položi temelj, prvi Halifa izgradi prvi sprat, drugi Halifa gradi drugi sprat i tako dalje dok gradnja ne dosegne visinu u nebesima i postane kao blagoslovljeno drvo; njegovi korijeni su čvrsto utemeljeni u zemlji i njegove grane prodiru u nebo, ono donosi svoje plodove u sva vremena naredbom svoga Gospodara.

Razumijevanje ovoga će nas osposobiti da razumijemo hudbu petkom u kojoj je Hazreti Halifatul Mesih IV r.a. govorio o 'Allahovom užetu' (datum 23. novembar 1990). Kad ovo razumijemo onda se svi mi, zajedno, moramo držati 'Allahovog užeta'. U tom 'Allahovom užetu' je naš spas. U tom Allahovom užetu je naš uspjeh. U tom Allahovom užetu je naš napredak i zaštita. Mi primamo sve blagodati i blagoslove od Allaha kroz to što se čvrsto držimo tog Allahovog užeta.

Veliki čovjek

Ja sam jedanput postavio gospodinu Zafrulla Khanu (prvi ministar vanjskih poslova za Pakistan, predsjednik skupštine UN i bivši glavni sudija u Hadu) pitanje. Rekao sam: 'Čaudri Sahib, kroz cijeli svoj život ti si bio vrlo uspješan i Allah te tako mnogo blagoslovio. Hoćeš li

mi reći zašto?' Bez ikakvog oklijevanja da razmisli o odgovoru, on je rekao: 'Zato što sam kroz cijeli svoj život bio pokoran Halifatu.'

Kako veličanstven odgovor od veličanstvenog čovjeka!

Da nas Allah osposobi da nastavimo imati dobrobiti Halifata. Da nas On osposobi da razumijemo ovu uzvišenu i veličanstvenu instituciju. Da nas On osposobi, sve zajedno, da se čvrsto držimo Allahovog užeta, tako da se Njegovi blagoslovi nastave prosipati na nas cijelo vrijeme. Amin!